

Med Slovjani sedno po svetu hodijo in v razne kraje zahajajo, imajo tudi raznovrstne šege & noši in obleke. Videl posnemajo v tem ljudih tistih dežel, v ktere dolj pogostoma zahajajo: zato se nekteti nosijo po Mareshko, drugi se oblačijo kakor Poljaki, drugi posnemajo Avstrijance, drugi nosijo Kurlandske ženske obleke, in zopet drugi se nosijo kakor Raci. Same ženske se ne drže svoje domače slovenske šege, s tem samim razlokom, da se nektere lepše in dražje oblačijo, nektere pa revniše, kakor jim premoženje dopušča. Sploh pa ljubijo svilnate obleke, ki jih obilno nosijo.

Vsi Slovjani nosijo svojo otroke v farno cerkev k svetemu Krtu; ravno tako nosijo k farni cerkvi tudi svoje mrljice, in jih tam zakopujejo, se ve da se tudi samor v tej cerkvi poročujejo. Novorojene otroke donesajo k Krtu v opretnem košu. Kadar je dete Krteno, moli duhovcem med tem, ko se vračajo od Krtnega Kamna k velikemu stariju, počitek evangelija sv. Javca, in ko pride do velikega starija, se tamkej ustavi in da poljublj miru detelovemu očetu, kum ali botru, botri in babi, in dabi od vsakega kak dar v denarji, ki ga na altar položi. — Potem gredo vsi skupaj, z duhovnim očetom, v kramo k pijini, ktero Slovjani karstnje (karstigne) imenujejo.

Porodnice ostanejo ene črne porodu doma; potem pa jih spremlja babo do cerkve k navadnemu blagoslovu. Tu posteknejo pred certvenimi vrati okrenjene od glave do pet & rjuko ali pa kakim dolgim kosom platna, in nektere imajo na glavi tudi klobuk. Tako ostanejo tudi celi čas, ko duhovcem sveti blagoslov čez nje govorijo, kakor stoji v rimskem obredniku; na zadnje poda duhovnik porodnici in babi poljublj miru pri velikem stariju; tu porodnica rjuko od sebe dne, in se poda na svoje opravila. Gledč tistega dne potem napravi na svojem domu večerjo, k kateri povabi botra, botro in pa babo.

Kadar se ženijsko premožniše, pridejo na dan poroke do cerkve v velikem številu svator. Kar je možkih, gredo v lepem redu poroka in dva, eden za drugim, in na zadnje ženini na desni svoja druga; za njimi gredo kak jih je ženskih, v ravnem redu; ali nevesta pred oseni, s svojo družico na levi. Kakšnikrat imajo tudi godce, ki jim celo pot do cerkve, in potem iz cerkve nazaj na dom godejo. Po svetem pravilu v cerkvi, pri katerem gredo ženini, nevesta in vsi svatje k poljublj miru ali, kakor sploh pravimo, „k ofru“, kjer vsakter kak denar na altar položi, se poje sveta maša, da bi Bog novi zakon blagoslovil, in po maši pojejo sred cerkve „Miserere“ in „De profundis“, in še neke druge molitve za rajnike ženina in neveste, in zopet pri tem daruje vsakdo izmed pričujočih kaj malega duhovniku. Kadar pridejo iz cerkve, obhajajo vsi ženina in nevesta, da gima srečo vsčijo, potem pa se vrnejo na svoj dom v ravnem tistem redu, v katerem so šli. Tu se napravi vesela ženitovna, in se pleše.

Kadar kdo umrje, ga vselej eden ali več duhovnov spremlja, bodi si ubog ali premožen, in to se godi vselej pred joldnem. Kadar vzdignejo mrtliča, da bi ga s hiše nesli, začnejo na ves glas jokati in žalovati vse njegovi sorodniki in znanci, da je joj, in to trpi celo pot noter do cerkve; v cerkvi se ta jok umalo utolaži med svetim opravilom, začne se pa zopet potem in še z večim krikom, kadar mrtliča v jenuo spuščajo. Ki je pogrebčine na Režijan-skem, pri kateri si se ne sliač tak jok in stok, in sicer je to žalovanje mnogokrat prisiljeno, ker je take narada. Na dan pogrebčine rapravi hiša, iz katere je šel mrtlič, o kakki Režijani obed ssem tistim, ki so mrtliča do groba splemili, in kadar je obed s koncu, molijo se vsi skupaj za rajncega. Karoljo tega se zbere k pogrebu vselej dosti ljudi, čez dve sto, tri sto, do pet sto oseb. Kakšnekrat je ta gostija še precej obilna; je se in pije tako, da se nekateri tudi upijajo, in tako se prigodi kakšnekrat, da tisti ki so zjutraj plakali in na glas jokali za mrtliča tugo, začne vsaki domi gledat in si po poti vrtkajo in pojejo. Jo, kar ti pravim, ni izmišljeno, ampak resnično. — Režijani svojih rajnkah ne gubijo, in radi in zvesto za nje molijo: na dan pogreba plačajo za peto maso po rajnkem, ravno tako četji dan po pogrebu, sedmi in tideseti, in pa ob obletnici; pravec tega denijo vsakokrat kak duar v to namenjeno cerkveno knjižico, kadar se molitve po njih mrtvih v cerkvi opravljajo. Če je bil rajnik iz premožne hiše, se pete maso po njem še z večjo slovesnostjo opravljajo.

Vse cerkvene svete opravila so o praznikih lepe in slovesne. Velika masa se vsako nedeljo poje in še poseb- no takrat, kadar so večji prazniki, ker je tedaj peta ma- ša z leviti. Tudi v podružnicah se pojejo mase z leviti o njih posebnih godovih in praznikih. Raj pa se poje ma- ša z leviti v farni cerkvi ali o kakki podružni, vselej je sfer, kjer vsakdo raj malega na oltar dene. In zato, da se svete opravila v cerkvi lepše in z večjo sloves- nostjo opravljajo, imajo vsake cerkve po šest pevcev, ta- dak je vseh pevcev štiri in dvajset. Kadar kateri teh pev- cov umrje, se koj drug poišče; ali robeden ne more biti pevec, katerega pevec sam ni izvolijo, in potem mora še najmošter o njegovi volitvi privoliti. Ta volitev in o privoljenju se godi vselej tisti dan leta, ko vseh 24 pev- cov skup pride, kar se vsako leto enkrat zgodi. Na dan povabila vse pevce najmošter in staršina k obedu, katerega ona dva plačata.